

Elektronsko poslovanje

Elektronsko poslovanje

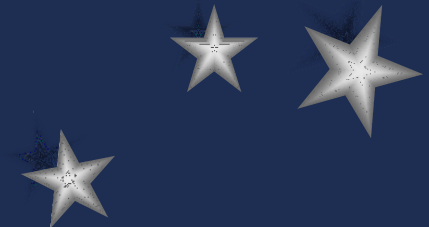
- Termin elektronsko poslovanje odnosi se na poslovne transakcije, koje se obavljaju između organizacija ili organizacija i pojedinaca i zasnovane su na obradi i prenosu digitalnih podataka (tekst, zvuk i slike) koji se prenose putem otvorenih (kao što je Internet) ili zatvorenih mreža (kao SWIFT) uz pristup otvorenim mrežama.

Elektronsko poslovanje

Elektronsko poslovanje je opšti koncept koji obuhvata sve oblike poslovnih transakcija ili razmene informacija koje se izvode korišćenjem informacione i komunikacione tehnologije i to između preduzeća, između preduzeća i njihovih kupaca ili između preduzeća i javne administracije.

Elektronsko poslovanje može se posmatrati sa više stanovišta:

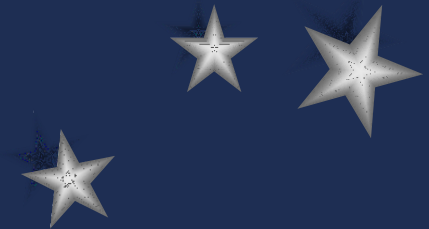
- **Sa stanovišta komunikacija** elektronsko poslovanje je elektronska isporuka informacija, proizvoda i usluga i elektronsko plaćanje korišćenjem računarskih i drugih komunikacijskih mreža.

Elektronsko poslovanje

- Sa **poslovnog stanovišta** to je primena tehnologije u svrhu automatizacije poslovnih transakcija i poslovanja.

Elektronsko poslovanje

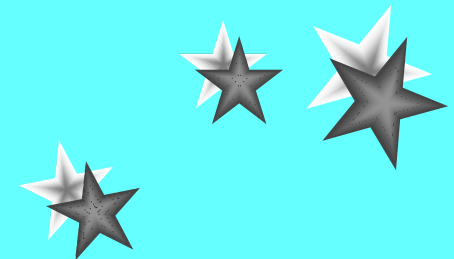
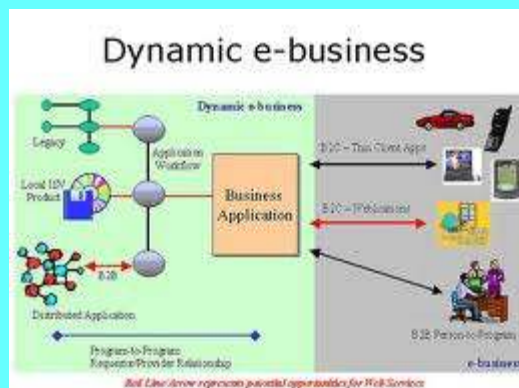

- Sa **stanovišta usluga** to je alat koji omogućuje smanjenje troškova poslovanja uz istovremeno povećanje kvaliteta i brzine pružanja usluga.

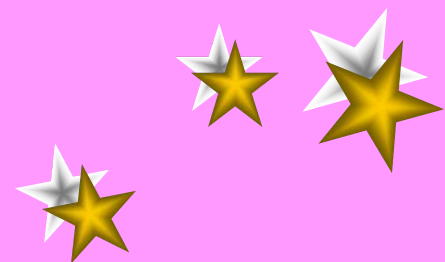
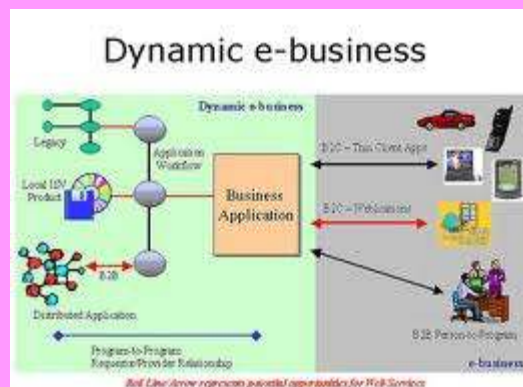
Pristup elektronskom poslovanju

Pre nego što počnu sa **on-line** transakcijama korisnici moraju da obezbede pristup mrežnoj infrastrukturi.

Pristup elektronskom poslovanju

- Za pristup je potreban softver, hardver i mogućnost priključka na mrežu (pristup telefonu, kablovskoj televiziji, mreži mobilne telefonije, satelitima ili televizijskim mrežama).

Potencijal elektronskog poslovanja

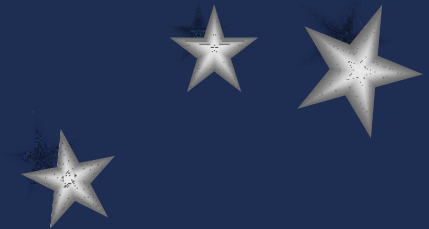
- Potencijal elektronskog poslovanja je veliki.
- Elektronsko poslovanje privlači poslovni svet time što su niži troškovi transakcija, niže barijere ulaza, poboljšani pristup informacijama i omogućene niže cene uz veći kvalitet. .

Privlačnost elektronskog poslovanja

Privlačnost elektronskog poslovanja proizilazi iz kombinacije ekonomskih i tehnoloških razloga.

Među ekonomskim razlozima su:

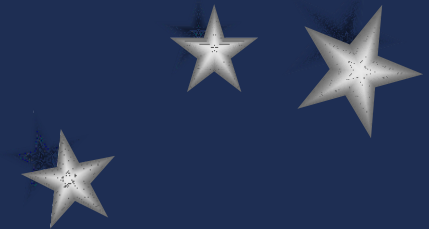
- smanjenje troškova poslovanja,
- smanjenje grešaka kod transakcija,
- jeftino globalno publikovanje transakcija,
- mogućnost zamene skupih kancelarija.

Ekonomski razlozi

- Elektronsko poslovanje nudi nove šanse na tržištu, pojačava konkurenciju i izvor je novih proizvoda, poslova i ekonomskog rasta.
- Smanjuje rastojanje između potrošača i proizvođača.

Ekonomski razlozi

Potrošači mogu da kupuju direktno bez prisustva maloprodaje, velikoprodaje, tradicionalnih prodavaca ili agenata i brokera.

Ekonomski razlozi

- Oni su na dobitku jer su bolje informisani, smanjeni su troškovi transakcija - a time i cene, veći je izbor proizvoda koji su prilagođeni zahtevima krajnjih korisnika, a mogu da dobiju trenutnu isporuku nematerijalnih usluga i proizvoda u digitalnom obliku.

Ekonomski razlozi

To mogu biti audio i video proizvodi, informacione usluge, promet nekretninama, usluge vezane za zdravstvo, finansije, obrazovanje i putovanja,...

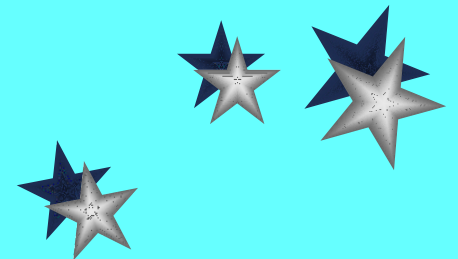

Ekonomski razlozi

- Proizvođači i prodavci mogu lako da pristupe globalnom tržištu.
- Ni jedni ni drugi ne moraju da imaju prodavnicu ili fizičko skladište.
- Zalihe mogu efikasnije da se kontrolišu, a troškovi rada su smanjeni.

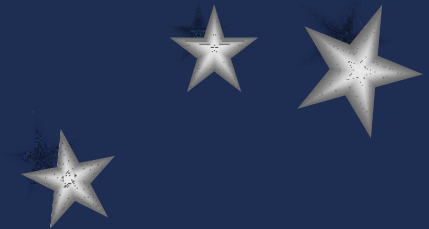

Tehnološki razlozi

Materijali u digitalnom obliku se mogu obrađivati, pretraživati, čuvati, kopirati i prenositi efikasno i u velikim količinama, a prenos se može obavljati kombinacijom različitih prenosnih medija kao što su računar, računarske, bežične i kablovske mreže.

ELEKTRONSKO POSLOVANJE IZMEĐU PREDUZEĆA OMOGUĆAVA:

- dobijanje zahteva za ponude i porudžbine direktno sa sistema kupaca preduzeća,
- slanje ponuda, obaveštenja i računa direktno ka sistemima kupaca preduzeća,

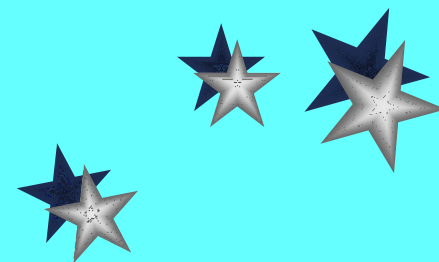

ELEKTRONSKO POSLOVANJE IZMEĐU PREDUZEĆA

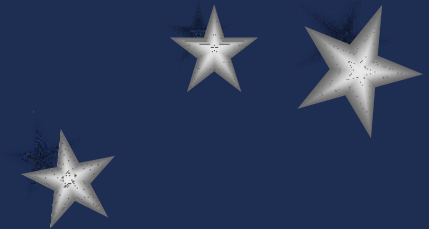
- slanje porudžbina nabavke direktno ka sistemima dobavljača preduzeća,
- automatizaciju celog procesa trgovine (nalaženje, pregovoranje, poručivanje, fakturisanje, plaćanje, isporuku, usluge kupcima, obradu informacija,...).

Životni ciklus proizvoda

Životni ciklus proizvoda je skraćen - da bi opstala na globalnom tržištu kao što je Internet gde je velika prisutnost konkurencije, preduzeća stalno uvode kvalitetnije nove proizvode ili poboljšavaju postojeće čime su faze u životnom ciklusu proizvoda (uvođenje, rast, zrelost i opadanje) znatno skraćene;.

Premošćen procep između partnera

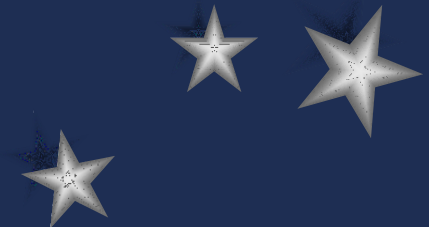
- *premošćen procep između partnera* – omogućeno je preduzećima da posluju sa partnerima koji su geografski dosta udaljeni;

Pomenjena internacionalna komunikacija

- *promenjena internacionalna komunikacija* - preduzeća mogu da komuniciraju sa kupcima i dobavljačima bez posrednika, direktno;

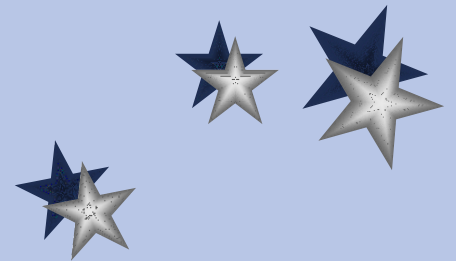

Omogućeno stalno širenje na nova tržišta

- *omogućeno stalno širenje na nova tržišta* – postavljanjem svoje **web** prezentacije na Internet preduzeće ima pristup globalnom svetskom tržištu;

Povećano zadovoljstvo korisnika

- *povećano zadovoljstvo korisnika - smanjeni su troškovi poslovanja.*

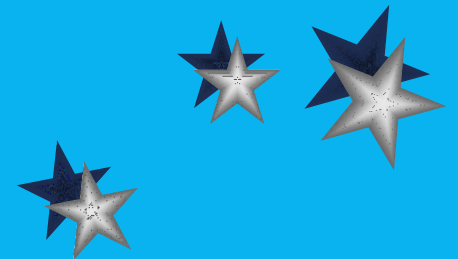

Elektronsko poslovanje pruža preduzećima četiri tipa šansi:

- Preduzeća mogu da uspostave direktnu vezu sa kupcima, dobavljačima, distributerima,..., čime se razmena informacija, proizvoda i usluga obavljaju jednostavno i lako.

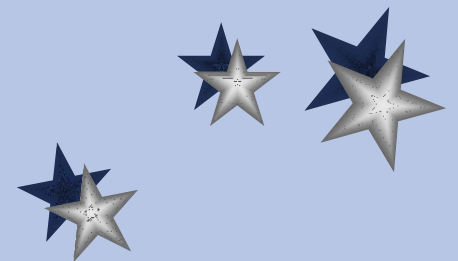

Šanse za preduzeća

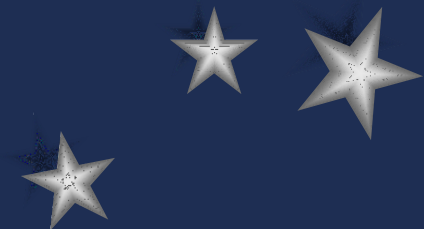
- Nova tehnologija pruža preduzećima šansu da “preskoče” ostale u lancu vrednosti.

Šanse za preduzeća

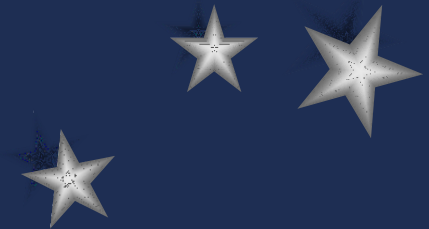

- Preduzeća mogu lako da pristupe novim tržištima sa novim ili postojećim proizvodima.

Šanse za preduzeća

- Preduzeća mogu da koriste elektronsko poslovanje da bi postala lideri u elektronskom poslovanju za određenu granu ili segment čime bi bila u mogućnosti da određuju nova pravila poslovanja.

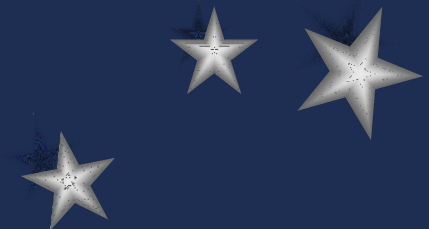
Šanse za preduzeća

- Na preduzećima je da li će uspeti da iskoriste ove šanse.
- Da bi u tome uspela potrebno je da definišu pravilan model isporuke za nova tržišta, da procene koji su njihovi kritični faktori uspeha i da shvate da postoje odnosi kako između dva ili više preduzeća, tako i između preduzeća i potrošača.

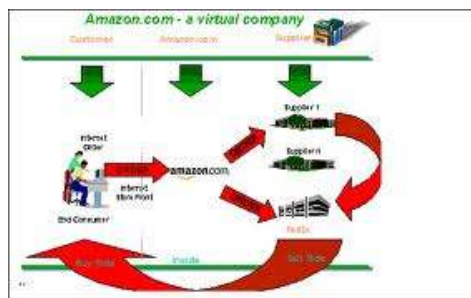
-
- Odnosi preduzeća sa njihovim poslovnim partnerima treba da budu prilagodljivi i dinamični i potrebno je da se definiše raspodela rizika i dobiti među partnerima.
  - Prilikom izbora partnera važan faktor je obezbeđenje globalne isporuke.

Pre započinjanja elektronskog poslovanja važno je da preduzeća detaljno razviju plan poslovanja.

Bitno je :

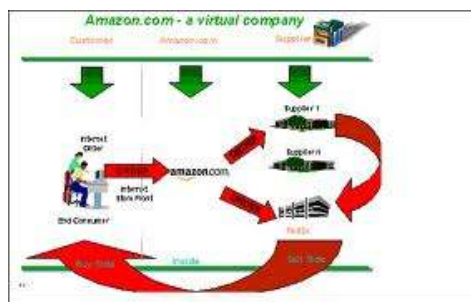
- definisati cilj,
- analizirati poslovnu strategiju,
- integrisati ponudu usluga elektronskog poslovanja,
- utvrditi pravac kretanja poslovanja,

Pre započinjanja elektronskog poslovanja važno je da preduzeća detaljno razviju plan poslovanja.

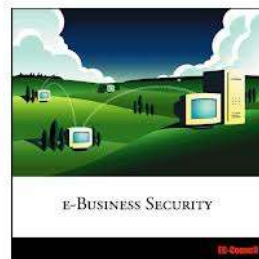
- razviti misiju, ciljeve i strategije Web prezentacije,
- analizirati sva poslovna pitanja,
- identifikovati projekte, resurse i troškove i
- definisati način na koji će se meriti uspešnost poslovanja.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

- Poverenje je osnova za svaku poslovnu transakciju.
- Potrošači i poslovni ljudi treba da znaju da je korišćenje servisa na mreži sigurno i pouzdano, da su transakcije bezbedne i da su u mogućnosti da provere važne informacije o transakcijama kao što su poreklo, prihod i integritet informacija.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

Da bi se uspostavila pouzdana elektronska transakcija potrebno je da postoji mogućnost verifikovanja informacija o trgovcima, kupcima i ugovorima u elektronskom okruženju.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

Na primer, kupcu je potrebna informacija o poslovnoj registraciji preduzeća, potvrda da je osoba sa kojom posluje stvarno predstavnik kompanije, ili da zna da li preduzeće poštuje određene standarde i zakonske propise, a prodavcu je potrebno da zna identitet kupca.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

- Takođe, i prodavcu i kupcu je potrebna sigurnost plaćanja i isporuke, pravno primenljiva kopija ugovora ili da znaju koji propisi i zakoni pokrivaju transakciju.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

- Verifikacija elektronskih transakcija se obezbeđuje korišćenjem softvera koji nudi bezbednost podataka sa nezavisnim poverljivim izvorom koji bi atestirao razmenjene informacije.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

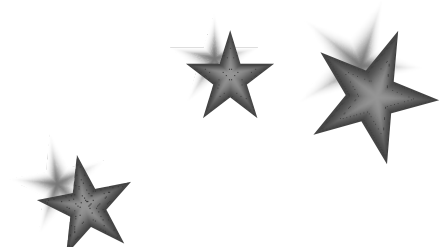
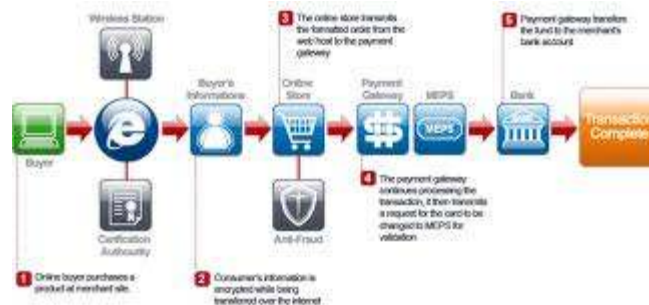
- Elektronsko poslovanje zahteva nove mehanizme zaštite i odštete koji zahtevaju međunarodnu kooperaciju industrije i vlada.
- Manje nesporazume mogu da reše finansijski posrednici ali je u slučaju prevara i obmana potrebna zakonska regulativa.

STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

Prilikom rešavanja pravnih pitanja potrebno je da se utvrdi:

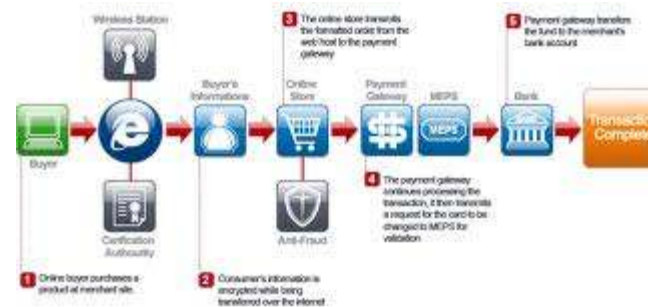
- validnost elektronskog potpisa,
- zakonitost elektronskog ugovora,
- mogući rizik,
- odgovornost,

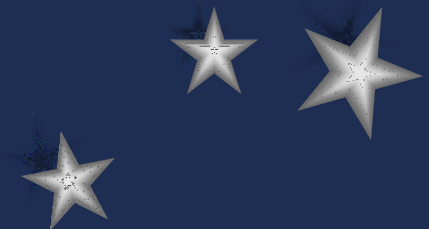
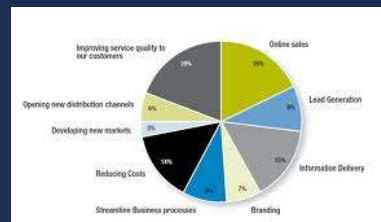
STICANJE POVERENJA KORISNIKA U ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

- povrede zaštitnog znaka i autorskih prava,
- gubitak prava na zaštitne znake i
- gubitak prava da se trguje tajnama.

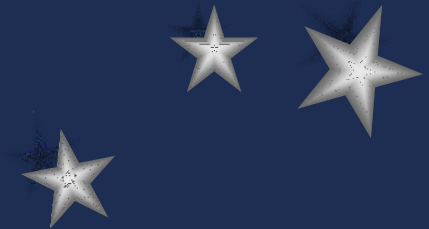
ELEKTRONSKO POSLOVANJE SA ASPEKTA PREDUZEĆA

- Sa aspekta preduzeća elektronsko poslovanje dovodi do smanjenja troškova poslovanja time što su troškovi poslovanja preko računarskih mreža niži od troškova poslovanja tradicionalnim metodama.
- Sem toga, preduzeća, zbog sve veće konkurencije, nude kvalitetnije proizvode i usluge.

ELEKTRONSKO POSLOVANJE SA ASPEKTA PREDUZEĆA

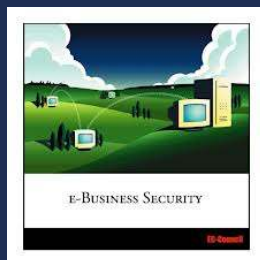
- Ovaj vid poslovanja približava potrošače i proizvođače i time omogućava rast trgovine i privrede u celini.

BARIJERE ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

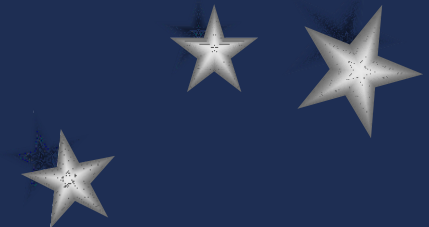
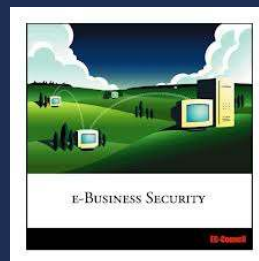
- Postoje i određene barijere elektronskom poslovanju, za čije će otklanjanje biti potrebni veliki naponi i duži vremenski period.
- Najveći problem je pitanje bezbednosti rada tj. zaštita podataka od neovlašćenog pristupa i promena, zaštita kreditnih kartica prilikom kupovine preko mreže i sl.

BARIJERE ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

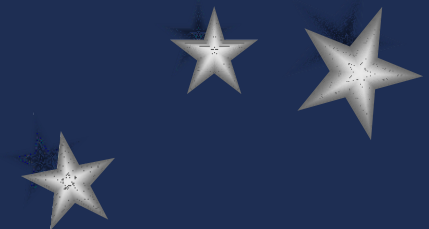
- Potrebno je rešiti i pitanje zaštite autorskih prava, zaštite privatnosti pojedinaca unutar i izvan poslovnih i ostalih organizacija i zaštita od kompjuterskih virusa.

BARIJERE ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

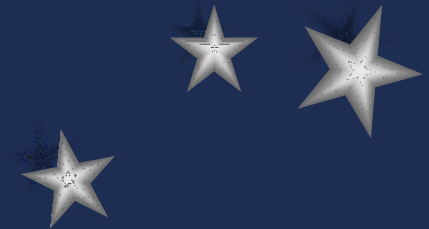

- Važan tehnički problem je i u ograničenju propusnosti mreže i on postaje sve izraženiji sa porastom broja mreža i korisnika uključenih u Internet, kao i u sve većim zahtevima za kapacitetom mreže u svrhu prenosa multimedijalnih informacija.

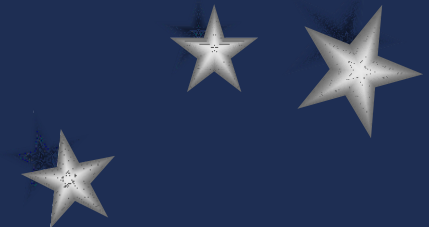
BARIJERE ELEKTRONSKOM POSLOVANJU

- Ljudski faktor je takođe važan. Potrebno je sve više stručnjaka koji vladaju novom tehnologijom, a neophodno je i uvežbavanje korisnika unutar organizacije za što efikasnijim korišćenjem tih tehnologija.
- Kao i kod svih novih tehnologija postoji otpor uvođenju tehnologija, na kojima se zasniva elektronsko poslovanje

USLOVI ZA RAZVOJ ELEKTRONSKOG POSLOVANJA

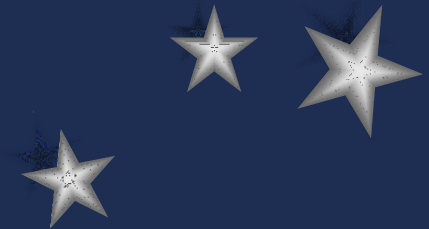
- Da bi se elektronsko poslovanje moglo razvijati, potrebno je ispuniti neke tehnološke pretpostavke.
- Pre svega je potrebno raspolagati informatičkom magistralom tj. infrastrukturom zadovoljavajućeg kapaciteta i dovoljna raširenost davaoca usluga transporta informacija kroz razne komunikacione mreže

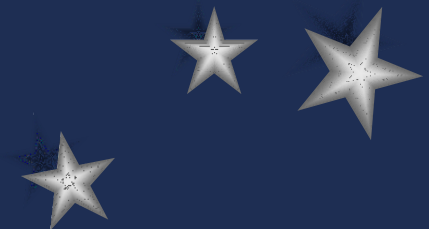
USLOVI ZA RAZVOJ ELEKTRONSKOG POSLOVANJA

- Da bi se osigurala kompatibilnost uređaja i metoda koji služe u elektronskom poslovanju, potrebno je standardizovati sve aspekte rada mreže, od standarda video distribucije do protokola za rad u mreži i pružanja mrežnih usluga, kompresije različitih oblika multimedijalnih dokumenata i sl

USLOVI ZA RAZVOJ ELEKTRONSKOG POSLOVANJA

- Osim tehnoloških pretpostavki potrebno je ostvariti i unaprediti i zakonske pretpostavke koje će omogućiti nesmetan razvoj elektronskog poslovanja, zaštitu autorskih prava i privatnosti i osigurati univerzalni pristup mreži i adekvatnu politiku određivanja cena za pristup mreži i korišćenje informacija.

Ima više razloga za optimistička predviđanja brzog razvoja elektronskog poslovanja:

- izvanredno brz tehnološki razvoj,
- razvoj novih servisa i poslovnih modela,
- razvoj nacionalnih i međunarodnih standarda i vodiča za razvoj elektronskog poslovanja.

